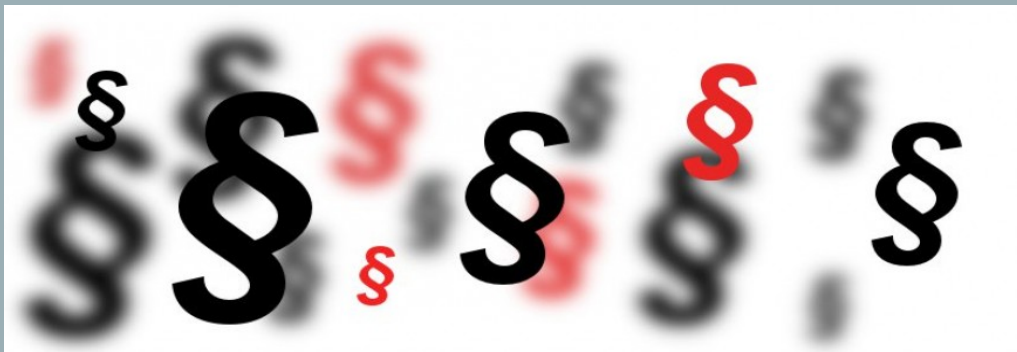

POSTĘPOWANIE CYWILNE

- Pojęcie i kryteria wyodrębnienia sprawy cywilnej, pojęcie drogi sądowej
- Przesłanki procesowe.
- Jurysdykcja krajowa, immunitet, kaucja aktoryczna.

POJĘCIE I KRYTERIA WYODRĘBNIENIA SPRAWY CYWILNEJ

Art. I KPC

Kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne).

konstrukcja prawna sprawy cywilnej oparta jest na kryterium materialnoprawnym, tj. charakterze danego stosunku prawnego, i na kryterium formalnym wyrażającym się w przekazaniu określonej sprawy do zakresu działania sądów powszechnych.

Sprawa cywilna w znaczeniu formalnym

Sprawa cywilna w znaczeniu materialnym

Według kryterium materialnego do spraw cywilnych zalicza się sprawy, które ze swojej istoty do tej kategorii należą, a mianowicie: z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy

Stosując kryterium formalne, ustawodawca objął definicją spraw cywilnych takie sprawy, które nie są nimi ze swojej istoty (natury), a z woli ustawodawcy zostały poddane właściwości sądów powszechnych. Należą do nich sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz inne, do których przepisy KPC stosuje się z mocy ustaw szczególnych

Nie jest uzasadnione odrzucenie pozwu ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej niemającej cech sprawy cywilnej, jeżeli powód przedstawił okoliczności i zdarzenia, które mogą stanowić cywilnoprawne źródło jego żądań (post. SN z 24.6.2010 r., IV CSK 554/09, Legalis).

W zasadzie każde roszczenie procesowe, sformułowane jako żądanie zasądzenia, ustalenia lub ukształtowania stosunku prawnego, niezależnie od jego merytorycznej zasadności, jest objęte drogą sądową, jeżeli dotyczy podmiotów, których pozycja w ramach tego stosunku prawnego jest równorzędna (wyr. SN z 11.1.2017 r., IV CSK 112/16, Legalis).

Pojęcie sprawy cywilnej

wg kryterium materialnego
(ze względu na charakter stosunku prawnego)

Sprawy z zakresu: prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa pracy

wg kryterium normatywnego (formalnego)
kryterium właściwości sądu i formy postępowania; ze względów celowościowych

sprawy z zakresu: ubezpieczeń społecznych

inne sprawy, do których przepisy k.p.c. stosuje się z mocy ustaw szczególnych, np. sprawy z zakresu ochrony konkurencji,

Istota sprawy cywilnej wiąże się z równouprawnieniem stron występujących w procesie. Ustalenie, czy sprawa ma cywilnoprawny charakter, a także czy należy do drogi sądowej, wymaga odniesienia się do dwóch kryteriów, tj. równorzędności stron, jak też do ekwiwalentności świadczeń. Odwołanie się do tych kryteriów pożądane jest zwłaszcza wtedy, gdy w danym sporze nakładają się stosunki cywilnoprawne i administracyjne, co może utrudniać właściwe zakwalifikowanie sprawy. W sensie materialnoprawnym sprawami cywilnymi są sprawy, w których ochrona prawna jest przewidziana ze względu na stan prawny oraz prawa i obowiązki podmiotów stosunków prawnych o charakterze równorzędnym. Sprawa nie będzie miała natomiast charakteru cywilnoprawnego, jeżeli jeden z podmiotów wyposażony zostanie w funkcje władcze. Przyznanie jednej ze stron władzy zwierzchniej w ramach działalności Państwa oznacza, że sprawa będzie mogła być uznana za cywilną jedynie na podstawie kryterium formalnoprawnego. Taki charakter mają sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych.

(post. SN z 10.4.2018 r., I UK 55/17, Legalis nr 1799111)

POJĘCIE DROGI SĄDOWEJ

Art. 2 § 1
KPC

Do rozpoznawania spraw
cywilnych powołane są sądy
powszechne, o ile sprawy te nie
należą do właściwości sądów
szczególnych, oraz Sąd
Najwyższy.

Droga sądowa to kompetencja sądów powszechnych do rozpoznawania spraw cywilnych
w rozumieniu art. 1 KPC

Szerokie rozumienie sprawy cywilnej i dopuszczalności drogi sądowej prowadzi do konstatacji, że w zasadzie każde roszczenie procesowe, sformułowane jako żądanie zasądzenia, ustalenia lub ukształtowania stosunku prawnego, niezależnie od merytorycznej zasadności, może być objęte drogą sądową, pod warunkiem, że dotyczy równorzędnych podmiotów.

wyrok SN z dnia 21.05.2015 r., sygn. akt IV CSK 549/14, LEX nr 1786758.

Przedmiotem procesu cywilnego jest roszczenie procesowe oderwane od materialnoprawnego uzasadnienia roszczenia zgłaszanego w pozwie. Oznacza to, że jeśli według zawartych w pozwie twierdzeń powoda istnieje między stronami stosunek cywilnoprawny, to drogę sądową należy uznać za dopuszczalną. Natomiast dopiero proces przed sądem ma wykazać, czy twierdzenia powoda znajdują podstawę w przepisach prawa materialnego i doprowadzić do wiążącego ustalenia istnienia albo też nieistnienia konkretnego stosunku cywilnoprawnego między stronami procesu.

wyrok SN z dnia 13.01.2015 r., sygn. akt II PK 82/14, LEX nr 1650286.

W fazie badania dopuszczalności drogi sądowej nie ma znaczenia, czy obiektywnie rzecz biorąc roszczenie przedstawione przez powoda w ogóle istnieje, nawet w sensie abstrakcyjnym. Jeżeli dotyczy ono stosunków cywilnych i sformułowane zostało w oparciu o przepisy prawa cywilnego, to nawet jeżeli już na pierwszy rzut oka widać, że uwzględnienie żądania nie jest możliwe, gdyż nie istnieje odpowiednia norma prawa materialnego, należy przyjąć że jest to sprawa cywilna w której droga sądowa jest dopuszczalna, o ile przepisy szczególne nie przekazały jej rozpoznania innym organom, pogląd ten jest zgodny z orzecznictwem Sądu Najwyższego, w wyroku z dnia 20.06.2012 r. SN stwierdził, iż dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie w której zgłoszono roszczenie o charakterze cywilnoprawnym, nawet jeżeli roszczenie takie w sensie abstrakcyjnym nie istnieje.

Wyrok SN z dnia 20.06.2012 r., sygn. akt I CSK 558/11, DiuI. SN 2013, Nr 10.

Jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny „sprawa cywilna” to abstrakcyjny stosunek prawny z zakresu prawa cywilnego i dopiero proces ma na celu wiążące ustalenie istnienia albo nieistnienia konkretnego stosunku cywilnoprawnego między powodem a pozwanym, zatem każdy może wytoczyć powództwo, jakie uzna za słuszne i sąd powszechny powinien je rozpoznać. O dopuszczalności drogi sądowej nie decyduje obiektywne istnienie roszczenia podlegającego ochronie na drodze sądowej lecz decydujące znaczenie ma twierdzenie powoda o istnieniu stosunku prawnego z zakresu objętego prawem cywilnym w rozumieniu art. 1 i art. 2 § 1 i 3 k.p.c. Inaczej doszłoby do ograniczenia konstytucyjnego prawa do sądu zawartego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

wyrok TK z dnia 10.07.2000 r., sygn. akt SK 12/99, OTK 2000, Nr 5, poz. 143.

Rodzaje niedopuszczalność drogi sądowej

Niedopuszczalność drogi sądowej o charakterze pierwotnym

ma miejsce wtedy, gdy w chwili wszczęcia postępowania (wniesienia powództwa) sprawa nie należy do kompetencji sądów powszechnych, co skutkuje **odrzucaeniem pozwu** stosownie do art. 199 § 1 k.p.c. albo wniosku wszczynającego postępowanie w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Niedopuszczalność drogi sądowej o charakterze wtórnym (następczym)

ma miejsce wtedy, gdy przesłanka drogi sądowej odpadnie dopiero w trakcie toczącego się postępowania, w tym przypadku niedopuszczalność drogi sądowej będzie skutkować **umorzeniem postępowania** zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c.

Odrzucając pozew z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, sąd nie może poprzestać na stwierdzeniu, że przedstawiona mu do rozstrzygnięcia sprawa, nie jest sprawą cywilną, lecz powinien w uzasadnianiu swego orzeczenia wskazać sąd, do którego właściwości rozpoznania tej sprawy zostało ustawowo zastrzeżone.
wyrok SN z dnia 24.09.2012 r., sygn. akt I PK 94/12, Legalis.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego nie jest uzasadnione odrzucenie pozwu ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej w sprawie nie mającej cech sprawy cywilnej, jeżeli powód przedstawił okoliczności i zdarzenia które mogą stanowić cywilnoprawne źródło jego żądań.
postanowienie SN z dnia 24.06.2010 r., sygn. akt IV CSK 554/09, OSNC 2011, Nr B, poz. 29.

Co jednak w przypadku, kiedy sąd rozpozna sprawę, pomimo niedopuszczalności drogi sądowej?

W takim przypadku zgodnie z art. 379 pkt I k.p.c. zachodzi nieważność postępowania. Rozpoznanie sprawy mimo braku dopuszczalności drogi sądowej stanowi także podstawę do złożenia skargi kasacyjnej.

Zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci niedopuszczalności drogi sądowej nie zawsze powoduje odrzucenie pozwu, w tym zakresie pojawiają się dwa wyjątkowe przypadki odnoszące się do problemu tzw. negatywnego sporu kompetencyjnego, który może dany podmiot pozbawić rzeczywistej ochrony prawnej, przez nie rozpatrzenie jego sprawy. W celu zapobieganiu takiej sytuacji, zostały wprowadzone wyjątki od zasady z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Po pierwsze ustawodawca wprowadził regułę ogólną, zgodnie z którą sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznał się wcześniej za niewłaściwy w sprawie.

Po drugie ze względu na wzmożoną ochronę sądową pracownika i ubezpieczonego w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych stosownie do art. 464 § 1 k.p.c. odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania właściwy jest inny organ, w takim przypadku sąd przekaze mu daną sprawę.

Rodzaje niedopuszczalność drogi sądowej

Bezwzględna niedopuszczalność drogi sądowej

występuje, gdy dana sprawa przedstawiona do rozstrzygnięcia nie jest w ogóle sprawą cywilną, oraz gdy dana sprawa co prawda jest sprawą cywilną ale na mocy przepisów szczególnych sądy powszechne nie uzyskały kompetencji do jej rozpoznania;
np. wymeldowanie (patrz. ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych)

Względna niedopuszczalność drogi sądowej

Niedopuszczalność warunkowa (czasowa)

Przemienność drogi sądowej

Niedopuszczalność warunkowa (czasowa) drogi sądowej

charakteryzuje się tym, iż strona może skutecznie dochodzić swoich praw, przez wystąpienie z powództwem dopiero wtedy, gdy dokona określonych czynności lub weźmie udział w innym postępowaniu przed wszczęciem sprawy przed sądem cywilnym. Postępowanie przed innym organem może mieć charakter:

Administracyjny

- w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych art. 472 § 2 k.p.c.
- w sprawach z zakresu ochrony konkurencji (art. 479²⁸ § 1 k.p.c.)
- w sprawach z zakresu regulacji energetyki (art. 479⁴⁶ k.p.c.)
- w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty (art. 479⁵⁷ k.p.c.)
- w sprawach regulacji transportu kolejowego (art. 479⁶⁸ k.p.c.)
- w sprawach o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji administracyjnej (art. 842 k.p.c.)

Reklamacyjny

- w sprawach dotyczących usług telekomunikacyjnych (art. 107 PrTelekom)
- w sprawach wynikających ze świadczenia powszechnych usług pocztowych (art. 94 PrPoczt)
- w sprawach roszczeń z tytułu przewozu osób, przesyłek towarowych (art. 75 PrPrzew)

Ugodowy

- w sprawach o sprostowanie świadectwa pracy (art. 97 § 2¹ k.p.)
- w sporach między radą pracowniczą przedsiębiorstw a dyrektorem przedsiębiorstwa (art. 46 Ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego)
- w sprawie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego (art. 151 ust. 1 PrGórnice)

Wewnątrzspółdzielczy

- w sprawach o wykreślenie lub wykluczenie członka z rejestru członków spółdzielni oraz innych spraw między członkami a spółdzielnią (art. 24 § 4 i 32 § 3 PrSpół)
- w sprawach zmiany wysokości opłat (art. 4 ust. 8 Ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych)

Przemienność drogi sądowej

zachodzi, gdy danemu podmiotowi przysługuje możliwość dochodzenia swoich praw przed różnymi organami i ma on prawo wyboru, z jakiego rodzaju postępowania skorzysta

dla przykładu tego typu niedopuszczalności drogi sądowej można wskazać unormowanie zawarte w

art. 242 k.p. zgodnie z którym pracownik chcący dochodzić swoich roszczeń ze stosunku pracy może od razu skierować sprawę na drogę sądową lub jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego zażądać, by jego sprawa została rozpatrzona przez komisje pojednawczą.

RODZAJE POSTĘPOWAŃ

Sądowe postępowanie cywilne

Rozpoznawcze

Pomocnicze

Wykonawcze
(egzekucyjne i
upadłościowe)

Międzynarodowe

Arbitrażowe

postępowanie
procesowe

postępowanie
nieprocesowe

Postępowanie rozpoznawcze

postępowanie procesowe

postępowanie nieprocesowe

postępowanie zwykłe

postępowanie
odrębne:

Do postępowań odrębnych należy zaliczyć postępowania w sprawach:

- małżeńskich
- ze stosunków między rodzicami a dziećmi
- z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych
 - o naruszenie posiadania
- z zakresu ochrony konkurencji
 - postępowanie nakazowe
 - postępowanie upominawcze
 - postępowanie uproszczone
- europejskie postępowanie w sprawach transkranicznych
 - europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń
 - elektroniczne postępowanie upominawcze

Postępowanie pomocnicze

przygotowują, uzupełniają lub zabezpieczają prowadzenie i właściwy tok postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego

Samoistne:

- postępowanie pojednawcze (art. 184-186 k.p.c.);
- postępowanie zabezpieczające (art. 730-757 k.p.c.)
 - postępowanie klauzulowe
- postępowanie o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego oraz ugody zawartej przed tym sądem (art. 121-1217 k.p.c.)
- postępowanie o uznanie lub stwierdzenie wykonalności orzeczenia oraz rozstrzygnięcia sądu lub innego organu państwa obcego, jak również ugody zawartej przed takim sądem lub organem (art. 1150 – 11539 k.p.c.)
- postępowanie o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (art. 7951-7955 k.p.c.).

Immanentnie związane są z postępowaniem:

- postępowanie o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej (art. 167-172 k.p.c.)
- postępowanie rekwizycyjne przed sądem wezwanym (art. 235 § 1 zd. 2 k.p.c.);
- postępowanie w przedmiocie rozpoznania zarzutu uzasadniającego odrzucenie powództwa (art. 222 w zw. z art. 220 k.p.c.)
- dochodzenie w celu ustalenia wartości przedmiotu sporu (art. 25 i nast. k.p.c.)

PRZESŁANKI PROCESOWE

Kryterium podmiotowe i przedmiotowe

```
graph TD; A["Kryterium podmiotowe i przedmiotowe"] --- B["dotyczące sądu"]; A --- C["dotyczące stron"]; A --- D["dotyczące przedmiotu sprawy"];
```

dotyczące sądu

dotyczące stron

dotyczące
przedmiotu
sprawy

Przesłanki dotyczące sądu

- droga sądowa- czyli kompetencje do rozpoznawania sprawy cywilnej przez sąd powszechny(art. 2 KPC),
- skład sądu sprzeczny z przepisami prawa- zaistnienie przedmiotowej przesłanki skutkuje nieważnością postępowania(379 pkt 4 KPC),
- rozpoznanie sprawy przez sędziego, który winien być wyłączony z mocy samej ustawy- wystąpienie tej przesłanki skutkuje nieważnością postępowania(art. 379 pkt 4 KPC),
- niewłaściwość sądu w sprawie, w której wyłącznie właściwy był sąd okręgowy, bez względu na wartość przedmiotu sporu(art. 379 pkt. 6 KPC),
- właściwy tryb postępowania bada przewodniczący wydziału przed wyznaczeniem posiedzenia w sprawie (art. 201 KPC i art. 202 KPC)
- właściwość sądu (art. 200 KPC i 202 KPC art. 201 §1⁴ KPC)
- jurysdykcję krajową przepisy wskazują kto może podlegać właściwości sądów polskich w sprawach cywilnych (art. 1097 KPC-art. 1116 KPC)
- zapis na sąd polubowny – strony mogą umówić się, że spory wynikłe lub mogące wyniknąć w przyszłości z oznaczonego stosunku prawnego oddadzą pod rozstrzygnięcie przez sąd polubowny (art. 1157 KPC, art. 1161 KPC, art. 1165 KPC)

Przesłanki dotyczące stron postępowania

- zdolność sądową – czyli zdolność do tego, aby móc być stroną w procesie i występować jako strona (art. 64 KPC),
- zdolność procesową- czyli zdolność do wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika/ przedstawiciela czynności procesowych w sądzie (art. 65 KPC),
- brak właściwej reprezentacji powoda- czyli sytuacja, w której przy braku zdolności sądowej lub procesowej za stronę nie działa podmiot uprawniony do reprezentacji.
- brak w składzie organów jednostki organizacyjnej występującej w sprawie jako powód, który uniemożliwia podejmowanie czynności w sposób skuteczny,
- kaucja aktoryczna – czyli kaucja stanowiąca zabezpieczenie kosztów procesu do której zobowiązany jest powód cudzoziemiec na żądanie pozwanego (1119 KPC),
- immunitet dyplomatyczny – legitymujące się immunitetem dyplomatycznym osoby nie mogą być pozwanymi w postępowaniu przed sądem (art.1111 KPC)

Przesłanki dotyczące przedmiotu sprawy

- *lis pendens*-zawisłość sporu (art. 379 pkt. 3 KPC i art. 192 KPC), czyli przeszkoda, która uniemożliwia ponowne wytoczenie powództwa odnośnie przedmiotu, co do którego toczy się postępowanie przed tym samym lub też innym sądem,
- *res iudicata*- powaga rzeczy osądzonej (art. 379 pkt. 3 i art. 366 KPC)-czyli przeszkoda procesowa, która uniemożliwia ponowne rozpoznanie sprawy będącej już wcześniej merytorycznie rozstrzygniętą.

Kryterium skutku

```
graph TD; A[Kryterium skutku] --> B[bezwzględne – takie które nie podlegają konwalidacji]; A --> C[względne – takie które podlegają konwalidacji];
```

bezwzględne –
takie które nie
podlegają
konwalidacji

względne – takie
które podlegają
konwalidacji

Bezwzględne przesłanki procesowe powodują niedopuszczalność wszczynania postępowania oraz jego merytorycznego rozpatrywania. Zaliczamy do nich:

- brak drogi sądowej,
- brak jurysdykcji krajowej,
- powaga rzeczy osądzonej – *res iudicata*,
- zawistość sporu – *lis pendens*,
- zdolność sądowa, o ile nie da się jej uzupełnić.

Bezwzględne przesłanki sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy i nie podlegają konwalidacji. (art. 202 zd. 3 KPC). „Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, okoliczności, które uzasadniają odrzucenie pozwu, jak również niewłaściwy tryb postępowania, brak należytego umocowania pełnomocnika, brak zdolności procesowej pozwanego, brak w składzie jego organów lub niedziałanie jego przedstawiciela ustawowego sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy.”

Względne przesłanki są to takie przesłanki, które sąd może uwzględnić jeżeli zostanie złożony zarzut lub wniosek strony pozwanej. Za tego rodzaju przesłanki uważa się też takie, których braki mogłyby zostać uzupełnione przez sąd lub strony w oznaczonym terminie. Zaliczamy do nich:

- istnienie zapisu na sąd polubowny,
- zdolność sądowa,
- zdolność procesowa,
- kaucja aktoryczna,
- brak właściwej reprezentacji,

Art. 199 § 3 KPC: Z powodu braku zdolności sądowej jednej ze stron albo zdolności procesowej powoda i niedziałania przedstawiciela ustawowego lub braku w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem, uniemożliwiającego jej działanie, sąd odrzuci pozew dopiero wówczas, gdy brak nie będzie uzupełniony zgodnie z przepisami kodeksu

```
graph TD; A[Kryterium istnienia/nieistnienia] --> B[pozytywne/dodatnie]; A --> C[negatywne/ujemne];
```

**Kryterium
istnienia/nieistnienia**

pozytywne/dodatnie

negatywne/ujemne

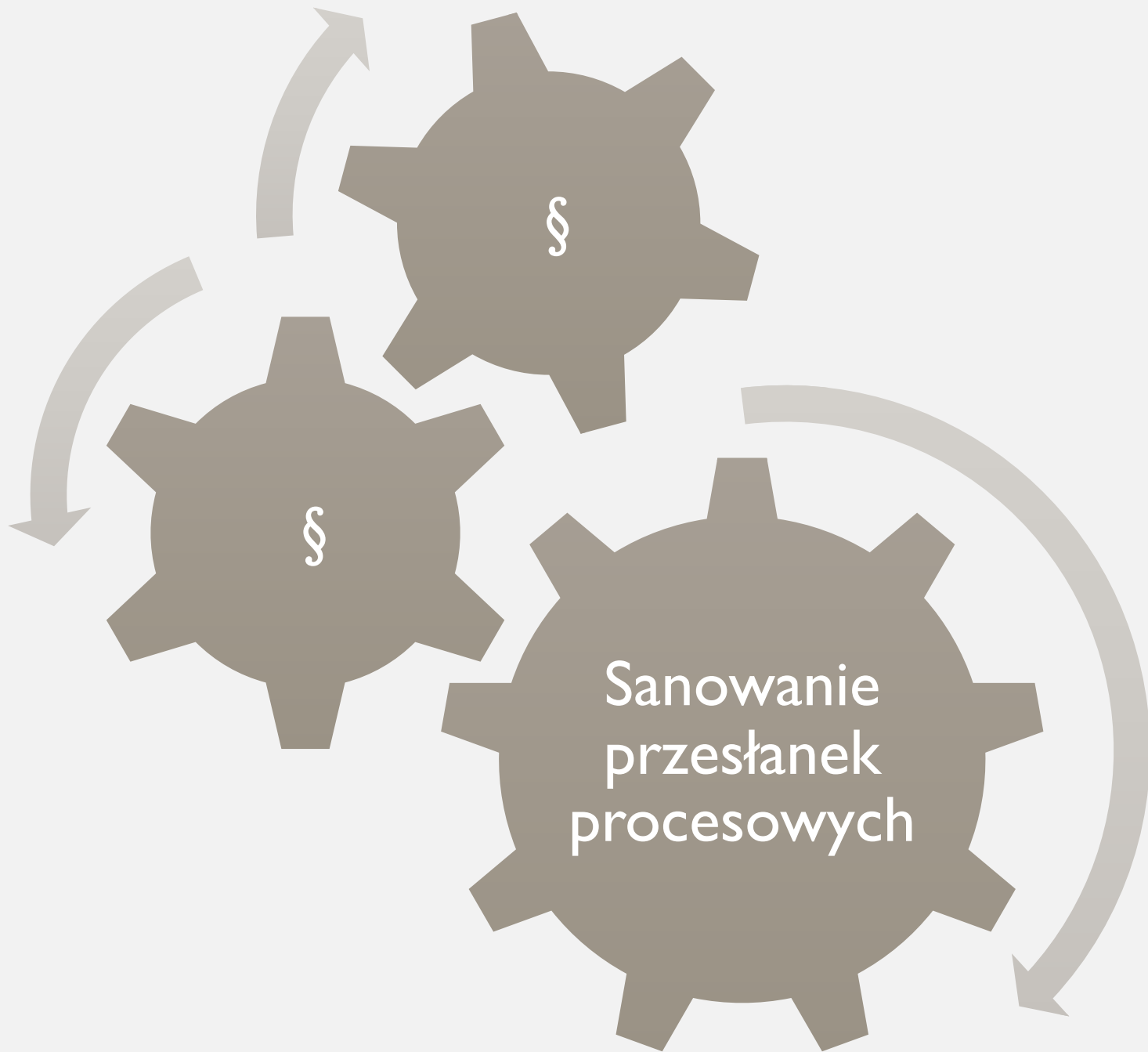
Wśród przesłanek pozytywnym możemy wyróżnić:

- wystąpienie drogi sądowej,
- istnienie jurysdykcji krajowej,
- posiadanie zdolności sądowej
- posiadanie zdolności procesowej,
- istnienie właściwej reprezentacji po stronie powoda.

Do negatywnych przesłanek procesowych zaliczamy:

- zapis na sąd polubowny,
- kaucja aktoryczna,
- niewłaściwa reprezentacja powoda,
- powaga rzeczy osądzonej,
- zawistość sporu,

Przesłankami podlegającymi sanowaniu dotyczącymi strony są: Właściwa reprezentacja, Zdolność sądowa, Zdolność procesowa, Immunitet,

Sanowanie przesłanek związanych ze stroną

Art. 199 § 3 KPC: Z powodu braku zdolności sądowej jednej ze stron albo zdolności procesowej powoda i niedziałania przedstawiciela ustawowego lub braku w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem, uniemożliwiającego jej działanie, sąd odrzuci pozew dopiero wówczas, gdy brak nie będzie uzupełniony zgodnie z przepisami kodeksu.

Art. 70 § 1 KPC: Jeżeli braki w zakresie zdolności sądowej lub procesowej albo w składzie właściwych organów dają się uzupełnić, sąd wyznaczy w tym celu odpowiedni termin. W wypadkach, w których ustanowienie przedstawiciela ustawowego powinno nastąpić z urzędu, sąd zwraca się o to do właściwego sądu opiekuńczego.

Art. 70 § 2 KPC: Sąd może dopuścić tymczasowo do czynności stronę niemającą zdolności sądowej lub procesowej albo osobę niemającą należytego ustawowego umocowania, z zastrzeżeniem, że przed upływem wyznaczonego terminu braki będą uzupełnione, a czynności zatwierdzone przez powołaną do tego osobę.

Art. 71 KPC: Jeżeli braków powyższych nie można uzupełnić albo nie zostały one w wyznaczonym terminie uzupełnione, sąd zniesie postępowanie w zakresie, w jakim jest ono dotknięte brakami, i w miarę potrzeby wyda odpowiednie postanowienie.

Zawieszenie postępowania z urzędu następuje zgodnie z treścią art. 174 § 1 KPC pkt 1 w razie: śmierci strony lub jej przedstawiciela ustawowego, utraty przez nich zdolności procesowej, utraty przez stronę zdolności sądowej lub utraty przez przedstawiciela ustawowego charakteru takiego przedstawiciela, jak również jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej stroną zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie, chyba że ustanowiono kuratora na podstawie art. 69 § 1 lub art. 42 § 1 KC.

Odrzucenie pozwu: Zgodnie z art. 199 § 1 pkt. 3 KPC sąd odrzuci pozew, jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie

Umorzenie postępowania: zgodnie z przepisem art. 182 § 1 pkt. 3 i 5 sąd umarza postępowanie w przypadku stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie roku od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny, a zawieszona z powodu śmierci strony po upływie pięciu lat od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny

Sanowanie przesłanek dotyczących przedmiotu sprawy

Jedną z przesłanek dotyczących sprawy jest przesłanka *lis pendens* – zawisłości sporu.

Przesłanka wystąpienia zawisłości sporu może być konwalidowana w ten sposób, że dojdzie do umorzenia tego z postępowań, które było wszczęte wcześniej. Może to nastąpić w wyniku cofnięcia powództwa.

Umorzenie postępowania zgodnie z dyspozycją z art. 355§ 1 KPC może nastąpić również w sytuacji gdy wydanie wyroku stało się zbędne lub z innych przyczyn niedopuszczalne.

Sanowanie przesłanek dotyczących sądu

Art. 200 KPC

§ 1¹. Swoją właściwość sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy.

§ 1². Niewłaściwość dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd bierze pod rozwagę z urzędu tylko do czasu doręczenia pozwu. Po doręczeniu pozwu sąd bierze tę niewłaściwość pod rozwagę tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 1³. Przepisy § 1¹ i 1² nie uchybiają przepisowi art. 15.

§ 1⁴. Sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekaże sprawę sądowi właściwemu.

§ 2. Sąd, któremu sprawa została przekazana, jest związany postanowieniem o przekazaniu sprawy. Nie dotyczy to wypadku przekazania sprawy sądowi wyższego rzędu. Sąd ten w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekaże sprawę innemu sądowi, który uzna za właściwy, nie wyłączając sądu przekazującego.

§ 3. Czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy.

PRZESŁANKI MATERIALNOPRAWNE

Skutkiem braku przesłanki o charakterze materialnym będzie najczęściej oddalenie powództwa lub wniosku

PRZESŁANKI MATERIALNE

- są to okoliczności wynikające z przepisów prawa materialnego, które decydują o istnieniu, bądź nieistnieniu prawa albo stosunku prawnego .Warunkują możliwość ochrony prawnej na drodze postępowania sądowego
- na podstawie przesłanek materialnych (przepisów prawa materialnego) sąd orzekający ocenia zasadność zgłoszonych roszczeń w pozwie oraz zarzutów wyrażonych przez pozwanego w ramach realizowanych uprawnień procesowych.
- niektóre przepisy KPC mają charakter materialnoprawny np. – przesłanka z art. 189 KPC odnosząca się do interesu prawnego, którą podmiot musi posiadać by wszcząć postępowanie.

DO PRZESŁANEK MATERIALNYCH NALEŻĄ:

Legitymacja procesowa;
Sprzeczność z zasadami współżycia społecznego albo ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem;
Interes prawny,
Wymagalność roszczenia,
Upływ terminu zawitego,
Spełnienie świadczenia,
Zaskarżalność roszczenia,
Możliwość podniesienia zarzutu- przedawnienia, potrącenia, oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych.

JURYSDYKCJA KRAJOWA

Przez jurysdykcję krajową rozumie się właściwość sądów danego państwa do rozstrzygnięcia sporów z zakresu prawa cywilnego i urzeczywistnienia w tym zakresie norm prawa. Pojęcia jurysdykcji krajowej nie należy utożsamiać z pojęciem właściwości sądu. Mianowicie **właściwość sądu** dotyczy właściwości sądów w danym kraju i posiada wewnątrzpaństwowy co do podziału obowiązków i spraw pomiędzy danymi sądami w tym samym państwie. **Jurysdykcja krajowa** ma umożliwić wyznaczenie granic właściwości sądów jednego państwa w stosunku do właściwości sądów każdego innego państwa. Służy więc ona określeniu zakresu, w jakim sądy krajowe są generalnie powołane do zapewnienia ochrony prawnej w danej kategorii procesu sądowego.

Zob. K. Weitz [w:] *Postępowanie cywilne*, red. J. Jodłowski, J. Lapiere, T. Misiuk-Jodłowska, Z. Resich, K. Weitz, Warszawa 2016; K. Weitz, *Jurysdykcja krajowa w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2005.

Jurysdykcja krajowa stanowi **bezwzględną przesłankę procesową o charakterze pozytywnym.**

Zgodnie z art. 1097 KPC jurysdykcja krajowa istniejąca w chwili wszczęcia postępowania trwa nadal, choćby jej podstawy odpadły w toku postępowania.

Sąd nie może uznać, że brak jest jurysdykcji krajowej, jeżeli jej podstawy powstały w toku postępowania (**zasada ciągłości jurysdykcji** - *perpetuatio iurisdictionis*).

Sąd bierze pod uwagę z urzędu brak jurysdykcji krajowej w każdym stanie sprawy. W razie stwierdzenia jej braku sąd **odrzuca wniosek lub pozew**, z zastrzeżeniem przepisu art. 1104 § 2 KPC i art. 1105 § 6 KPC (art. 1099 § 1 KPC).

jeśli proces będzie się toczył pomimo braku jurysdykcji krajowej zachodzi nieważność postępowania (art. 1099 § 2 KPC).

Rodzaje jurysdykcji krajowej

```
graph TD; A[Rodzaje jurysdykcji krajowej] --> B[jurysdykcja wyłączna,]; A --> C[jurysdykcja fakultatywna (niewyłączna),]; A --> D[jurysdykcja konieczna,]; A --> E[jurysdykcja pośrednia]; A --> F[jurysdykcja bezpośrednia];
```

**jurysdykcja
wyłączna,**

**jurysdykcja
fakultatywna
(niewyłączna),**

**jurysdykcja
konieczna,**

**jurysdykcja
pośrednia**

**jurysdykcja
bezpośrednia**

Przez **jurysdykcję wyłączną** rozumie się sytuację, w której dana kategoria spraw może być rozpoznana jedynie przez sąd danego państwa z wyłączeniem sądów innego państwa. Musi ona wynikać z konkretnego przepisu prawa. W tym zakresie wskazać więc należy na art. 1103¹ § 2, art. 1103² § 2, art. 1103⁸ § 2, art. 1103⁹, art. 1106¹ § 2, art. 1106⁴ § 3, art. 1107¹, art. 1109¹ § 1 i 2, art. 1110² KPC, dotyczące jurysdykcji wyłącznej.

Jurysdykcja fakultatywna, zwana również **niewyłączną** pochodzić może z **zainicjowania przez powoda czynności przed polskim sądem** lub też z **umowy procesowej**. Jednakże w takim wypadku właściwość polskiego sądu nie wyłącza właściwości sądu obcego państwa do rozpoznania konkretnej sprawy. Tym samym wystąpić może stan zawisłości danej sprawy za granicą.

Jeżeli sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami zawisła wcześniej przed sądem państwa obcego niż przed sądem polskim, sąd polski **zawiesza postępowanie**.

Jednakże sąd nie zawiesi postępowania, jeżeli orzeczenie, które ma być wydane przez sąd państwa obcego, nie będzie spełniało przesłanek jego uznania w RP lub wówczas, gdy postępowanie przed sądem państwa obcego nie zostanie zakończone w rozsądnym terminie. (art. 1098 § 1 KPC)

Po zakończeniu postępowania przed sądem państwa obcego, sąd umarza postępowanie, jeżeli orzeczenie sądu państwa obcego podlega uznaniu w Rzeczypospolitej Polskiej; w przeciwnym przypadku sąd postanowi podjąć postępowanie.

Sąd na wniosek strony może także podjąć zawieszone postępowanie, jeżeli postępowanie przed sądem państwa obcego nie zostało zakończone w rozsądnym terminie.

Jurysdykcja konieczna wystąpi w sytuacji, gdy **sprawa wykazuje związek z polskim porządkiem prawnym**, ale brak jest jurysdykcji krajowej polskiego sądu, a ponadto przeprowadzenie postępowania przed sądem lub innym organem państwa obcego nie jest możliwe albo nie można też wymagać jego przeprowadzenia (art. 1099¹ KPC). Sąd polski ma wtedy obowiązek rozpoznania konkretnej sprawy, inaczej bowiem sprawa mogłaby nie zostać rozstrzygnięta przez żaden z sądów lub organów innych państw.

Ponadto zgodnie z art. 1099¹ § 2 KPC, razie prawomocnego ustalenia przez sąd, że orzeczenie sądu lub innego organu państwa obcego nie podlega uznaniu w RP, sprawa rozstrzygnięta tym orzeczeniem należy do jurysdykcji krajowej mimo braku podstaw uzasadniających tę jurysdykcję, jeżeli **wykazuje wystarczający związek z polskim porządkiem prawnym**. Okoliczność, iż orzeczenie sądu lub innego organu państwa obcego nie podlega uznaniu w Rzeczypospolitej Polskiej powinna być stwierdzona przy pomocy prawomocnego orzeczenia sądu polskiego. W piśmiennictwie wskazuje się, że jurysdykcja konieczna ma **charakter incydentalny i wyjątkowy**, tzn. stosowana być może tylko i wyłącznie po rozpatrzeniu okoliczności danej sprawy i potrzeby przyjęcia właściwości międzynarodowej sądów polskich. Nie jest z kolei istotny fakt, czy orzeczenie sądu polskiego będzie mogło być w dalszej kolejności uznane za granicą.

Jurysdykcja bezpośrednia z punktu widzenia polskiego sądu to upoważnienie do rozpoznania i rozstrzygnięcia danych spraw cywilnych, na potrzeby postępowania rozpoznawczego. Zasięg jurysdykcji bezpośredniej określany jest za pomocą łączników jurysdykcyjnych, czyli okoliczności faktycznych, które łączą sprawę z terytorium danego państwa.

Jurysdykcję pośrednią wyróżnia się z kolei na potrzeby uznania lub stwierdzenia wykonalności zagranicznych orzeczeń. Pozwala ona sądowi państwa uznającego na ocenę, czy sąd państwa pochodzenia w momencie wydawania danego orzeczenia, które ma ulec uznaniu, był do tego uprawniony.

Umowy jurysdykcyjne

Zgodnie z art. 1104 KPC strony oznaczonego stosunku prawnego mogą umówić się **na piśmie** o poddanie wynikłych lub mogących wyniknąć z niego spraw o **prawa majątkowe** jurysdykcji sądów polskich (*prorogatio iurisdictionis*).

Ponadto poddanie jurysdykcji sądów polskich spraw może nastąpić również przez wdanie się w spór co do istoty sprawy, jeżeli pozwany nie podniesie zarzutu braku jurysdykcji krajowej (*prorogatio fori tacita*)

Umowa prorogacyjna może być stosowana odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym – por. art. 1110¹ KPC.

Przepis art. 1105 KPC reguluje zagadnienie umowy derogacyjnej (*derogatio iurisdictionis*), która wyłącza jurysdykcję sądów polskich. W zakresie określonym w art. 1110¹ umowa derogacyjna może być stosowana odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym.

Zgodnie z przepisem art. 1105 KPC strony oznaczonego stosunku prawnego mogą umówić się **na piśmie** o poddanie jurysdykcji sądów państwa obcego wynikłych lub mogących wyniknąć z niego spraw o **prawa majątkowe**, wyłączając jurysdykcję sądów polskich, **jeżeli umowa taka jest skuteczna według prawa mającego do niej zastosowanie w państwie obcym.**

Niedopuszczalne jest zawarcie takiej umowy w pewnych sprawach, tj.:

- w zakresie spraw należących do wyłącznej jurysdykcji sądów polskich,
- z zakresu prawa pracy, **chyba że umowa zostanie zawarta po powstaniu sporu,**
- wynikłych lub mogących wyniknąć z umów zawartych przez konsumenta, który ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej,
- wynikłych lub mogących wyniknąć ze stosunku ubezpieczenia,
- wszelkich spraw, jakie mogą wyniknąć między dwoma podmiotami.

Ponadto umowa derogacyjna jest bezskuteczna, jeżeli wyłącza jurysdykcję sądów polskich w postępowaniu zabezpieczającym (art. 1110³ § 1 KPC).

IMMUNITET

Immunitet
sądowy

Immunitet
egzekucyjny

Pojęcie immunitetu

Immunitet państwa definiowany jest jako prawo państwa do uwolnienia się spod władzy zwierzchniej – zwłaszcza sądownictwa – innych państw. Celem immunitetu jest ochrona sfery działalności państwa, gwarancja poszanowania jego suwerenności w przypadku, gdy majątek, organy lub akty prawne są konfrontowane z suwerennością terytorialną innego państwa. Immunitet jako wyjęcie spod sądownictwa obcego państwa jest wywodzony z takich zasad jak zasada równości suwerennej wszystkich państw, zasada *par in parem non habet imperium* („żadne państwo nie może podlegać sądom obcego państwa”) oraz zasady niepodległości i godności państwa.

W ramach immunitetu państwa tradycyjnie rozróżnia się immunitet jurysdykcyjny (sądowy) oraz immunitet egzekucyjny i takie też dwa pojęcia spotkać można w Kodeksie postępowania cywilnego. Ponadto wyróżnić można immunitet dyplomatyczny i konsularny.

Immunitet sądowy w postępowaniu cywilnym oznacza brak możliwości pozwania przed sądem polskim określonych osób wskutek pełnionych przez nie funkcji. Na wstępie należy więc już podkreślić, że immunitet odnosi się do osób, a nie do rzeczy, czy spraw. Przepisy dotyczące immunitetu sądowego stosuje się odpowiednio w postępowaniu zabezpieczającym.

Immunitet sądowy brany jest pod uwagę przez sąd z urzędu w każdym stanie sprawy, przy czym w razie stwierdzenia istnienia immunitetu sąd **odrzuca pozew**, albo **wniosek** w postępowaniu nieprocesowym. Natomiast jeśli osoba, przeciwko której albo z udziałem której wszczęto sprawę, uzyska immunitet sądowy w toku postępowania, sąd **umarza postępowanie**

Immunitet stanowi **przesłankę procesową o charakterze negatywnym**, tzn. jej istnienie stanowi tzw. przeszkodę procesową. Rozpoznanie sprawy z naruszeniem immunitetu sądowego powoduje **nieważność postępowania**.

Zakres podmiotowy immunitetu sądowego

```
graph TD; A[Zakres podmiotowy immunitetu sądowego] --> B[art. 1111 § 1 KPC → immunitet dyplomatyczny]; A --> C[art. 1112 § 1 KPC → immunitet konsularny];
```

art. 1111 § 1 KPC
→ immunitet
dyplomatyczny

art. 1112 § 1 KPC
→ immunitet
konsularny

Art. 1113¹ KPC:

- Osoby wymienione w art. 1111 § 1, jak również osoby wymienione w art. 1112 § 1 pkt 2, z wyjątkiem pracowników administracyjnych i technicznych urzędów konsularnych państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej, nie mają obowiązku składania zeznań w charakterze świadków lub występowania w charakterze biegłego lub tłumacza, jak również obowiązku przedstawienia dokumentu lub przedmiotu oględzin, chyba że uprawniona do tego osoba wyrazi zgodę.
- Urzędnicy pełniący funkcje konsularne, pracownicy administracyjni i techniczni urzędów konsularnych państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 1112 § 1, jak również członkowie personelu służby tych urzędów będący cudzoziemcami, nie mają obowiązku - co do faktów związanych z wykonywaniem ich funkcji - składania zeznań w charakterze świadków lub występowania w charakterze biegłych co do treści prawa państwa wysyłającego, jak również obowiązku przedstawienia dokumentu lub przedmiotu oględzin, chyba że uprawniona do tego osoba wyrazi zgodę.

Przepisy dotyczące immunitetu dyplomatycznego i konsularnego nie będą miały zastosowania w sytuacji, **gdy państwo wysyłające w sposób wyraźny zrzeknie się immunitetu sądowego w stosunku do osób wymienionych w tych przepisach art. 1111 § 1 i 1112 § 1 KPC** w stosunku do urzędników międzynarodowych, którzy korzystając z immunitetu sądowego, takie zrzeczenie się musi być dokonane przez odpowiednią organizację międzynarodową.

Niezależnie od powyższych rozważań osobom posiadającym immunitet dyplomatyczny i konsularny nie przysługuje ten immunitet w sprawach:

- w których osoby te wszczynają postępowanie przed sądem polskim,
- z powództw wzajemnych przeciwko tym osobom,
- z powództw przeciwegzekucyjnych wytoczonych przeciwko nim (art. 1114 § 3 KPC).

Immunitet egzekucyjny oznacza z kolei brak możliwości prowadzenia egzekucji przeciwko osobom, którym przysługuje immunitet sądowy. Innymi słowy immunitet egzekucyjny powoduje niemożność prowadzenia egzekucji z majątku umiejscowionego w państwie *forum* i przydzielonego do działań o władczym charakterze. Egzekucja taka jest dopuszczalna jeśli majątek obcego państwa przeznaczony jest do działań o niewładczym, prywatnoprawnym charakterze.

art. 1115 KPC:

- Przeciwno osobom, które na podstawie art. 1111 § 1 i art. 1112 § 1 korzystają z immunitetu sądowego w zakresie przewidzianym w tych przepisach, nie może być także prowadzona egzekucja, chyba że chodzi o sprawę, w której osobom tym nie przysługuje immunitet sądowy.
- Przeciwno osobom określonym w § 1, w stosunku do których państwo wysyłające lub odpowiednia organizacja międzynarodowa zrzekły się immunitetu sądowego, może być prowadzona egzekucja jedynie w przypadku wyraźnego zrzeczenia się immunitetu przez państwo wysyłające lub odpowiednią organizację międzynarodową także w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego.
- Jeżeli prowadzenie egzekucji jest dozwolone, niedopuszczalna jest egzekucja z mienia służącego do użytku urzędowego oraz przez stosowanie przymusu wobec osoby dłużnika.
- Egzekucja jest niedopuszczalna w pomieszczeniach zajmowanych przez przedstawicielstwa dyplomatyczne, misje zagraniczne lub urzędy konsularne państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w mieszkaniach osób wymienionych w art. 1111 § 1, chyba że szef przedstawicielstwa dyplomatycznego, misji zagranicznej lub urzędu konsularnego wyrazi na to zgodę.

art. 824 § 1 pkt 2 KPC

postępowanie egzekucyjne umarza się w całości lub części z urzędu jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub **na osobę dłużnika jest niedopuszczalna**. Niedopuszczalność prowadzenia egzekucji ze względu na osobę dłużnika dotyczy osób korzystających z immunitetu egzekucyjnego (art. 1115 § 1 i 2 KPC).

KAUCJA AKTORYCZNA.

Przepisy art. 1119–1128 KPC regulują instytucję tzw. **kaucji aktorycznej**, czyli kaucji na zabezpieczenie przyszłych kosztów procesu, którą na żądanie pozwanego ma obowiązek złożyć powód pod rygorem odrzucenia pozwu lub środka odwoławczego (art. 1124 § 3 KPC).

Celem kaucji aktorycznej jest ochrona finansowa strony pozwanej na wypadek, gdyby sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie nałożył na powoda, który przebywa w innym państwie obowiązek poniesienia kosztów procesu, których ściągnięcie na rzecz pozwanego byłoby utrudnione albo niewykonalne. Przepisy dotyczące kaucji aktorycznej stosuje się odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym.

KAZUSY

Kazus I.

Anna Kowalska wniosła pozew do sądu rejonowego Wrocław- Krzyki o odszkodowanie przeciwko liniom lotniczym BlueSkies SA. Powódka podniosła, że dochodzone przez nią odszkodowanie w wysokości 400 euro (podstawa: art. 7 rozporządzenia nr 261/2004) jest konsekwencją znacznego opóźnienia jej lotu z Lizbony do Wrocławia (dystans ok. 2 800 km). Zdaniem powódki lot opóźniony był o 9 godzin z przyczyn leżących po stronie linii lotniczych.

Sąd odrzucił pozew Anny Kowalskiej z powodu stwierdzenia, że wniesiona przez nią sprawa nie należy do drogi sądowej. Zauważył również, że kompetencje do rozstrzygania tego typu spraw ma Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, który dokonuje rozstrzygnięć w drodze decyzji administracyjnych.

Pytania:

Czym jest niedopuszczalność drogi sądowej?

Jakie wyróżniamy rodzaje niedopuszczalności drogi sądowej?

Czy w powyższym stanie zachodziła niedopuszczalność drogi sądowej?

Kazus 2.

Wobec Macieja Jankowskiego toczyło się postępowania egzekucyjne. W dniu 15 marca 2019 r. dłużnik wniósł do komornika pismo zatytułowane obroną opozycyjną, w którym żądał on pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym.

W uzasadnieniu pisma wskazał, że przed wszczęciem egzekucji cała zasądzona należność została spłacona do rąk wierzyciela. W odpowiedzi na pismo, komornik wskazał, że dłużnik nie może powoływać się na kwestie materialnoprawne przed organem egzekucyjnym, ponieważ organ ten nie jest władny do badania zasadności tytułu wykonawczego. Wskazał także, że kompetencję do rozstrzygania powództw przeciwegzekucyjnych posiadają sądy powszechne.

Pytania:

Jakie wyróżniamy rodzaje postępowania cywilnego?

Jaki rodzaj postępowania cywilnego został wskazany w powyższym stanie faktycznym?

Kazus 3.

Tomasz Sobota, funkcjonariusz Służby Więziennej został zwolniony ze służby z powodu nieobecności spowodowanej chorobą. W decyzji podniesiono, że choroba funkcjonariusza trwała nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy, co stanowiło wystarczającą przesłankę do zwolnienia go ze służby na podstawie art. 218 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 96 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1542 z późn. zm.). Jednocześnie pouczonego Tomasza Sobotę o możliwości złożenia w terminie 14 dni odwołania do wyższego przełożonego.

Funkcjonariusz stwierdził, iż w decyzji ustalono błędnie stan faktyczny. Według niego jego nieobecność w pracy trwała 12 miesięcy, jednakże nie był to okres nieprzerwany. Po pierwszych sześciu miesiącach nieobecności wrócił on bowiem do wykonywania służby na okres trzech tygodni.

W związku z powyższym, Tomasz Sobota postanowił wnieść pozew do właściwego sądu pracy, żądając przywrócenia do służby. Powód podniósł, że zwolnienie ze służby odbyło się z naruszeniem regulacji ustawowych dotyczących zwolnień pracowników.

Pytania:

Czym jest droga sądowa?

Czy w powyższym stanie faktycznym istnieje pozytywna przesłanka w postaci dopuszczalności drogi sądowej?

Co powinien zrobić sąd?

Kazus 4.

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa X zawarła w 2017 r. umowę o dofinansowanie realizacji projektu z Beneficjentem- AMIS Sp. z o.o. Tego samego dnia Beneficjent złożył w siedzibie Instytucji Zarządzającej prawidłowo wystawione zabezpieczenie w formie weksla in blanco opatrzonego klauzulą „na zlecenie” wraz z należycie wypełnioną deklaracją wekslową.

W trakcie realizacji projektu, Instytucja Zarządzająca stwierdziła, że Beneficjent projektu dopuścił się nieprawidłowości w wydatkowaniu środków europejskich, ponieważ wydatkował je niezgodnie z przeznaczeniem, tj. na cele niezwiązane z realizacją projektu. Instytucja Zarządzająca wniosła do sądu pozew, dochodząc zapłaty weksla wystawionego w celu zabezpieczenia roszczenia z umowy.

Sąd cywilny odrzucił pozew twierdząc iż, organ nie wyczerpał ścieżki administracyjnoprawnej uregulowanej w art. 207 ustawy o finansach publicznych. Zdaniem sądu powyższa sprawa nie była sprawą cywilną, a więc zachodziła negatywna przesłanka procesowa w postaci niedopuszczalności drogi sądowej.

Pytania:

Co należy rozumieć przez sprawę cywilną?

Czy rozpatrywana sprawa nie była sprawą cywilną?

Czy sąd powinien odrzucić pozew?

Kazus 5.

Stanisław Tarkowski wniósł przeciwko Nel Mickiewicz pozew o zapłatę 10.000 zł z tytułu zwrotu udzielonej pozwanej pożyczki. Stanisław Tarkowski wniósł pozew z brakami formalnymi oraz nie uścił opłaty sądowej. W tejże sytuacji przewodniczący zarządził zwrot pozwu. Przedmiotowe zarządzenie uprawomocniło się. Po upływie miesiąca powód postanowił ponownie wnieść pozew na podstawie tej samej umowy pożyczki o tę samą kwotę jak również przeciwko Nel Mickiewicz. Sąd orzekający w pierwszej instancji, powołując się na treść art. 192 pkt 1 KPC odrzucił pozew wskazując, że nie można wszczynać nowego postępowania o to samo roszczenie, a ponadto sąd powinien odrzucić pozew jeśli sprawa między tymi samymi stronami została już prawomocnie zakończona.

Pytania:

Czy sąd słusznie podjął decyzję o odrzuceniu pozwu oraz czy sąd powołał się na prawidłową podstawę prawną?

Kazus 6.

Hiszpan Henrique Dolan pozwał Jana Kowalskiego zamieszkałego w Polsce o zapłatę kwoty 120.000 zł. W pozwie powód wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd zwolnił powoda z kosztów sądowych, wyznaczył termin rozprawy w zawiadomieniu które doręczył stronie powodowej , a pozwanemu wraz z odpisem pozwu. Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji aktorycznej na zabezpieczenie kosztów procesu.

Pytania:

Czy sąd powinien wydać postanowienie o zobowiązaniu powoda do złożenia kaucji aktorycznej?

Kiedy powstaje obowiązek uiszczenia kaucji aktorycznej?

Kazus 7.

W trakcie toczącego się postępowania Maciej Dąbrowski, który pełnił funkcję jednoosobowego zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością będącej powodem w sprawie ciężko zachorował, a konsekwencją choroby była jego śmierć. O śmierci Macieja Dąbrowskiego dowiedział się pozwany wraz z pełnomocnikiem.

Pytania:

Jakie działania może powziąć pełnomocnik strony pozwanej?

Czy w przedmiotowej sprawie może zastąpić stronę powodową kurator i co powinien zrobić pełnomocnik strony powodowej?

Kazus 8.

Adam Brodaty wniósł pozew przeciwko ambasadorowi USA. Adam Brodaty w uzasadnieniu do pozwu podnosił, że odmówiono mu wjazdu do USA, czego konsekwencją był brak możliwości zrealizowania zlecenia i w konsekwencji poniósł on szkodę w wysokości 100.000 zł. Wobec tak dużej szkody postanowił wytoczyć powództwo i dochodzić odszkodowania.

Ambasador USA wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że posiada immunitet jurysdykcyjny. Sąd oddalił powództwo.

Pytania:

I. Czy sąd słusznie oddalił powództwo?

W jaki sposób można sanować przesłankę występowania immunitetu ?

Kazus 9.

Pozwem z dnia 10 maja 2017 r. powód domagał się od spółki WIX sp. z o.o. zapłaty kwoty 5000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że w dniu 03.10.2011 r. strony zawarły umowę najmu lokalu użytkowego o powierzchni 400 m², położonego przy ul. Krakowskiej w Opolu. Pozwana spółka nie wywiązała się z obowiązku uregulowania należności z tytułu rozliczenia mediów dostarczanych do wynajmowanego lokalu za 2013 r. Strona powodowa wystawiła fakturę pozwanej na kwotę 5000,00 zł. Pozwana spółka podniosła zarzut przedawnienia. Sąd wydał wyrok oddalający powództwo.

Pytania:

Oceń prawidłowość rozstrzygnięcia sądu

Oceń szanse apelacji, którą chciałby złożyć powód?

Kazus 10.

Pablo Iglesias będący obywatelem Hiszpanii, który mieszka na stałe w Maladze wniósł do polskiego sądu pozew o zapłatę 150.000,00 zł przeciwko Janowi Romańczykowi zamieszkałemu w Polsce. Pablo Iglesias wniósł wraz z pozwem wniosek o całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, do którego to wniosku sąd polski przychylił się. Ponadto sąd wyznaczył termin rozprawy i zawiadomienie o tym terminie doręczył obu stronom – Janowi Romańczykowi wraz z odpisem pozwu. W odpowiedzi na pozew Jan Romańczyk domagał się od Pablo Iglesiasa uiszczenia kaucji aktorycznej.

Sąd uwzględnił twierdzenia pozwanego, po czym postanowieniem zobowiązał stronę powodową do uiszczenia kaucji aktorycznej w kwocie 5.000,00 zł w ciągu dwóch tygodni na rachunek wskazany w tym postanowieniu. Po upływie dwutygodniowego terminu i niewpłaceniu kaucji przez powoda sąd odrzucił pozew.

Pytanie:

Oceń rozstrzygnięcie sądu w przedmiotowej sprawie.

Kazus 11.

W dniu 23 stycznia 2019 r. zmarła Janina Kowalska. Do całości spadku jaki po niej pozostał powołała swojego syna Andrzeja Kowalskiego. Andrzej Kowalski jest w Polsce ambasadorem Republiki Federalnej Niemiec i posiada immunitet dyplomatyczny. Janina Kowalska miała także drugiego syna – Mariana Kowalskiego. Po stwierdzeniu nabycia spadku przez sąd cały spadek przypadł Andrzejowi Kowalskiemu. Kiedy Marian Kowalski dowiedział się o tym wystąpił do sądu z pozwem o zachowek przeciwko bratu. Sąd po stwierdzeniu, iż Andrzej Kowalski posiada immunitet dyplomatyczny odrzucił pozew na podstawie art. 1113 KPC

Pytanie:

Czy rozstrzygnięcie sądu było prawidłowe?

Kazus 12.

Józef Tomaszewski mieszkający na stałe w Warszawie wniósł w dniu 15 kwietnia 2019 r. do sądu okręgowego pozew o zapłatę 80.000,00 zł przeciwko Vaclavovi Tomasickowi, który mieszka na stałe w Pradze. Wskazał on pozwie, że sprawa o zapłatę 80.000,00 zł między tymi samymi stronami toczy się już od 2 lutego 2018 r. w czeskim sądzie. Jednakże do tej pory Józef Tomaszewski nie otrzymał należnej mu kwoty. W związku z powyższym zdecydował on, iż wytoczy powództwo przed polskim sądem, żeby szybciej wyegzekwować świadczenie.

Sąd, w oparciu o art. 199 pkt 2 KPC odrzucił pozew. Stwierdził, iż nie jest dopuszczalne wytoczenie następnego powództwa, jeśli sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami jest już w toku. Józef Tomaszewski zaskarżył to postanowienie w ustawowym terminie zażaleniem zarzucając brak uwzględnienia przez sąd polski faktu, że Vaclav Tomasicek jest cudzoziemcem, a pierwotne postępowanie toczy się przed sądem obcego państwa. Powód wskazał ponadto, że sąd nie mógł zastosować w tej sprawie art. 199 pkt 2 KPC, mógł natomiast zawiesić postępowanie w oparciu o przepisy dotyczące jurysdykcji krajowej do momentu rozpoznania sprawy przez czeski sąd.

Pytanie:

Oceń zasadność zażalenia powoda. Czy postępowanie sądu było prawidłowe?

DZIĘKUJE ZA UWAGĘ

Czy mają Państwo jakieś pytania?